

GEZONDHEIDSTOETS

DE MOL, HARELBEKE

INLEIDING

Gezondheid wordt niet alleen bepaald door de som van persoonlijke keuzes en genetische factoren. Ook onze omgeving heeft een grote invloed op onze gezondheid. Daarom is het juist zo belangrijk om samen in te zetten om een gezonde publieke ruimte te realiseren.

WIE ZIJN WE?

Deze gezondheidstoets gaat uit van Logo (Lokaal Gezondheidsoverleg) Leieland. Logo Leieland wil de gezondheid van alle mensen in haar werkingsgebied bevorderen zodat dit bijdraagt tot meer levenskwaliteit en gezonde levensjaren. Logo Leieland informeert, adviseert, motiveert en begeleidt op maat.

GEZONDHEIDSTOETS OP MAAT

Bij het ontwikkelen van een site of een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) is het belangrijk om stil te staan bij de impact van dit plan op verschillende gezondheidsindicatoren. Met de gezondheidstoets worden deze gezondheidsindicatoren in rekening gebracht. Het desbetreffende gebied en de ideeën omtrent het gebied zelf worden op een kritische manier beoordeeld op vlak van gezondheid. De gezondheidsindicatoren die hier aan bod komen zijn: walkability, luchtkwaliteit, mobiliteit, gezond leefmilieu, geluid, klimaat en varia. Vooraf wordt er ook nagegaan of er sprake is van een kwetsbare groep in het desbetreffende gebied. Naast de vaststellingen per gezondheidsindicator worden er ook verschillende, geheel vrijblijvende suggesties gegeven over hoe je met bepaalde ingrepen de bepaalde gezondheidsindicator positief kan beïnvloeden. We geven graag mondeling meer details bij de voorgestelde suggesties. Dit kan tijdens een overleg, workshop...

VAN WAAR HALEN WE ONZE GEGEVENS?

We komen tot verschillende vaststellingen aan de hand van wetenschappelijke kaarten, documenten en sites. Indien er verdere vragen zijn bij bepaalde vaststellingen, neem dan zeker contact op.

Contactpersoon:

Nele Bouckaert, Medisch Milieukundige & Gezondheidspromotor

nele@logoleieland.be

Diederik Derijcke, Gezondheidspromotor – contactpersoon stad Harelbeke

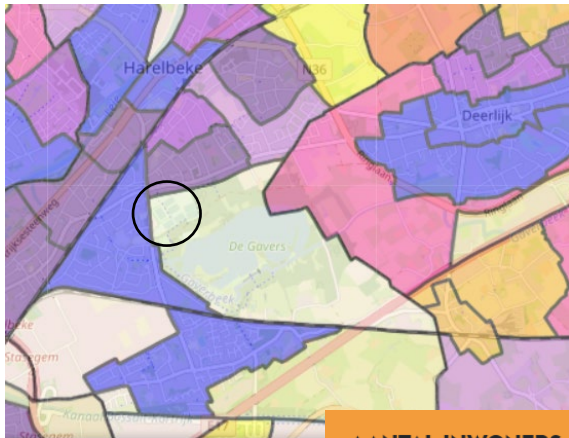
diederik@logoleieland.be

Tel: 056 44 07 94

www.logoleieland.be

INHOUDSTAFEL

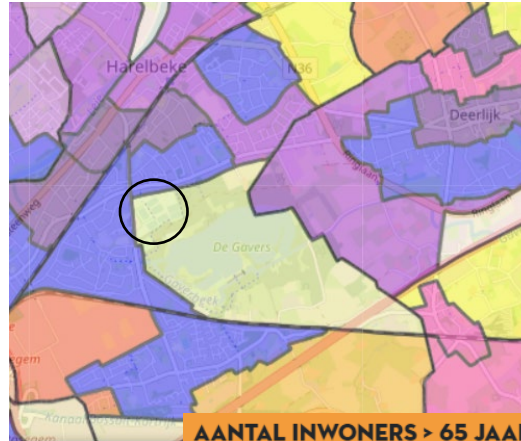
Inleiding	P. 2
Wie zijn we?	P. 2
Gezondheidstoets op maat	P. 2
Van waar halen we onze gegevens?	P.2
1 screening inwoners	P. 4
1.1 vaststellingen	P. 5
1.2 suggesties	P. 5
2 walkability-index	P. 6
2.1 vaststellingen	P. 7
2.2 suggesties	P. 7
3 luchtkwaliteit	P. 8
3.1 vaststellingen	P. 10
3.2 suggesties	P. 10
4 mobiliteit	P. 11
4.1 vaststellingen	P. 13
4.2 suggesties	P. 13
5 gezond leefmilieu	P. 14
5.1 vaststellingen	P. 15
5.2 suggesties	P. 15
6 geluid	P. 16
6.1 vaststellingen	P. 17
6.2 suggesties	P. 17
7 klimaat	P. 18
7.1 vaststellingen	P. 19
7.2 suggesties	P. 19
8 varia	P. 20
9 overkoepelende suggesties	P. 21
10 conclusie	P. 21
11 bijlagen	P. 22
12 bronnen	P. 48

Kinderen < 15 jaar

AANTAL INWONERS < 15 JAAR

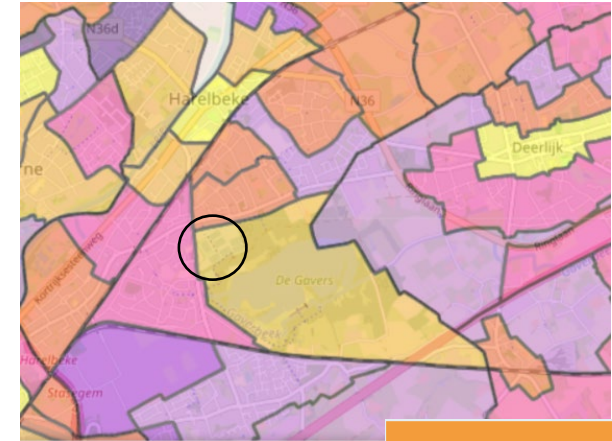
- 0
- 1 - 21
- 22 - 38
- 39 - 55
- 56 - 76
- 77 - 102
- 103 - 137
- 138 - 186
- 187 - 277
- 278 - 1760 ←

Ouderen > 65 jaar

AANTAL INWONERS > 65 JAAR

- 0
- 1 - 21
- 22 - 38
- 43 - 63
- 64 - 89
- 90 - 119
- 120 - 163
- 164 - 229
- 230 - 336 ←
- 337 - 1683

Mediaan inkomen

MEDIAAN INKOMEN
BELASTBAAR INKOMEN PER AANGIFTE (EURO)

- < 8533
- 8533 - 19383
- 19383 - 22366
- 22366 - 24678
- 24678 - 26723
- 26723 - 28721 ←
- 28721 - 30942
- 30942 - 33719
- 33719 - 38240
- 38240 - 57503

1. SCREENING INWONERS

Vooraleer de verschillende indicatoren onder de loep genomen worden, wordt er nagegaan of er sprake is van een kwetsbare groep en/of risicogroep, d.i. personen jonger dan 15 jaar, personen ouder dan 65 jaar en het mediaan inkomen van de bewoners in het gebied rond De Mol Harelbeke. Suggesties die we voorstellen bij de verschillende indicatoren wegen hierbij zwaarder door.

1.1 Vaststellingen

- Hoog aantal kinderen in de buurt (< 15 jaar).
  - 15,8% van de kinderen in Harelbeke heeft overgewicht (Vlaamse gemiddelde 14,3%) waarvan 3,9% obesitas (Vlaamse gemiddelde = 3,3%).
- Hoog aantal ouderen in de buurt (> 65 jaar).
- Inkomen bewoner: gemiddeld
- Invulling plangebied: op het terrein bevinden zich verschillende sportinfrastructuren waaronder de sporthal 'De Dageraad', het 'Forestierstadion', met grote parking, en bijhorende voetbalvelden. Ook de zeescouts hebben hun plaats op het gebied van de Mol. Daarnaast is er ook een paintball veld en een parking voor campers. Het gebied grenst aan het Provinciaal Natuur- en Recreatiedomein De Gavers. De bijhorende parking bevindt zich binnen de site van de Mol. Tegenover het domein van de Mol bevindt zich een middelbare school.
- "We willen aangename woonwijken creëren: de omgeving moet veilig zijn, er moet speelruimte zijn voor kinderen, ouderen moeten zich gemakkelijk kunnen verplaatsen, ...", cfr. beleidsplan stad Harelbeke.

1.2 Suggesties

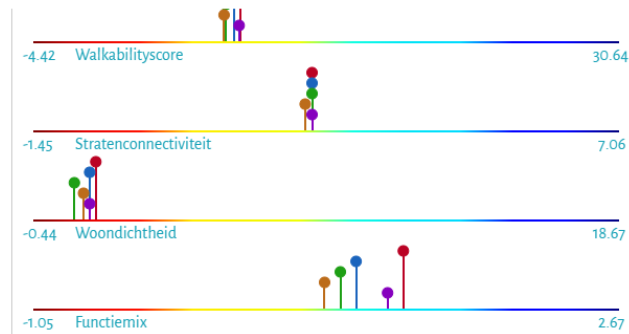
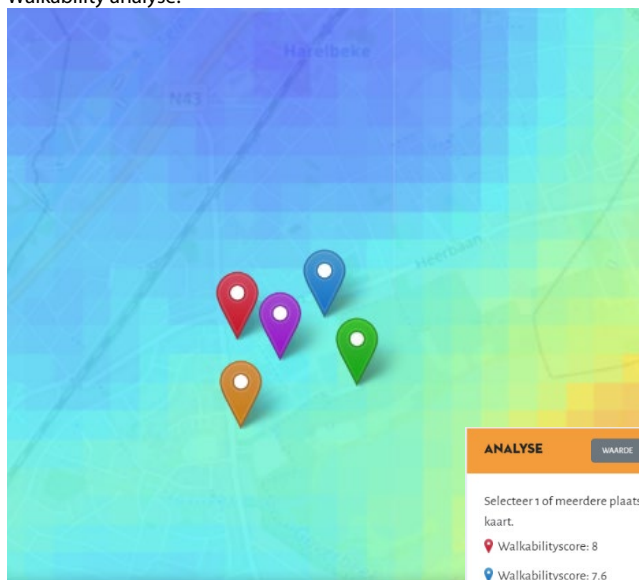
Huidige & toekomstige situatie

Aangezien er zowel veel kinderen als veel ouderen in de nabije omgeving wonen, is het belangrijk om extra aandacht te besteden aan deze kwetsbare groepen.

Bij de heraanleg & herinplanting van functies op de site is het opportuun dat kinderen en jongeren zich vrij kunnen begeven doorheen een intuïtief leesbare ruimte en dat de site gemakkelijk toegankelijk is met de fiets of te voet. Het domein 'De Mol' heeft het potentieel om uit te groeien tot een ontmoetingsplaats die kinderen en jongeren de kans biedt om zich naschools te ontwikkelen. Idealiter krijgen ze ook de kans om ook in niet-clubverband te bewegen/sporten.

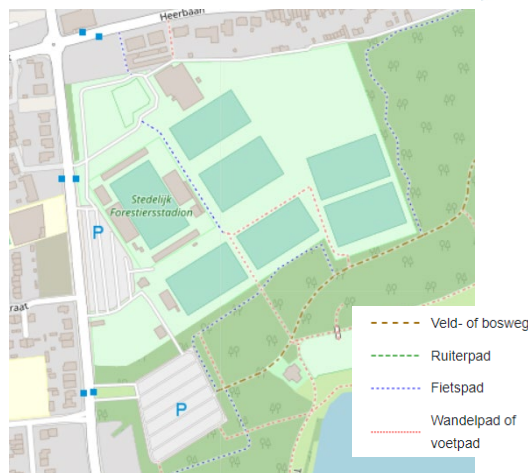
Voor de ouderen moet dan weer in verhoogde mate aandacht besteed worden aan valpreventie, i.c. belang van goed aangelegde wandelpaden, voldoende rustpunten/-banken,... Voldoende zitmeubilair bevordert fysieke activiteit en de verblijfskwaliteit van buitenruimtes.

Walkability analyse:

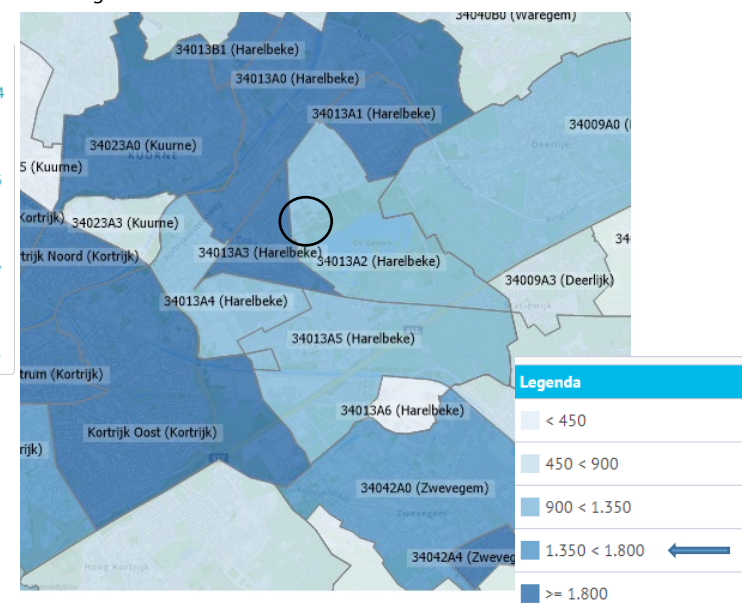
Kaartlagen: bron (1)

Doorsteken wandelaars en fietsers:

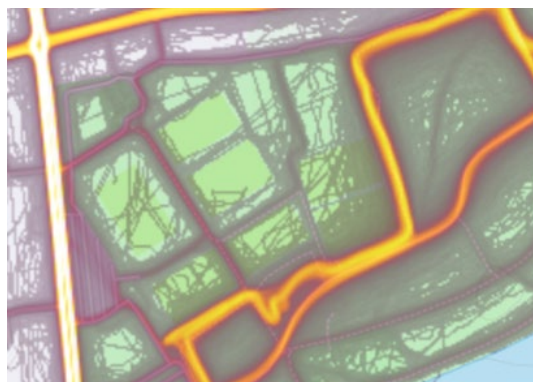

Kaartlaag: bron (13)

Bevolkingsdichtheid

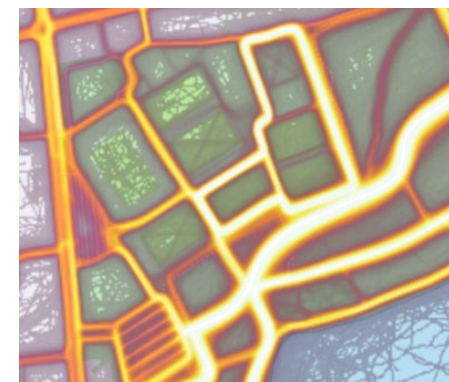

Heatmap fietsers:

Kaartlaag bron (14)

Heatmap lopers/wandelaars:

Kaartlaag bron (14)

2. WALKABILITY-INDEX

De walkabilityscore bundelt drie aspecten: de functiemix, de woondichtheid en de stratenconnectiviteit. Waarom is walkability nu een belangrijk aspect? Een gebied met een hoge walkability hangt namelijk samen met een hogere fysieke activiteit op alle vlakken. Een hoge walkability heeft nog tal van voordelen, zoals een sterkere lokale economie, vermindering van de kosten voor openbaar vervoer, betere luchtkwaliteit en minder geluidshinder gezien het autominderen, minder maatschappelijke kosten, hogere woningwaarden, lagere bloeddrukwaarden...

2.1 VASTSTELLINGEN

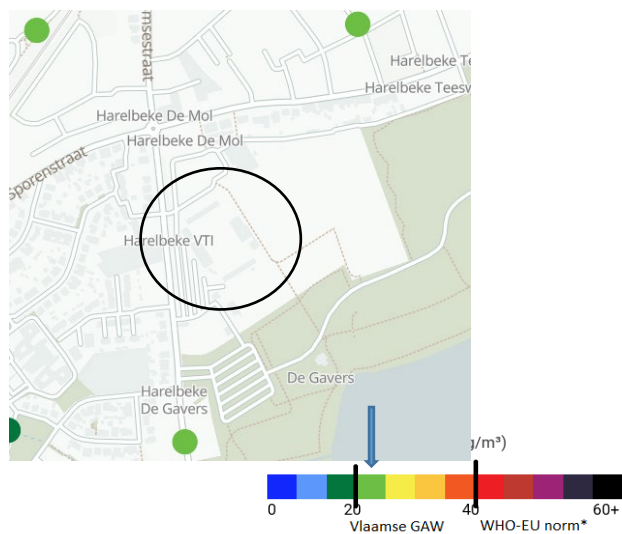
- In vergelijking met alle buurten in het getoonde gebied scoort deze buurt laag tot gemiddeld op walkabilityscore.
- In vergelijking met alle buurten in het getoonde gebied scoort deze buurt gemiddeld op stratenconnectiviteit.
- In vergelijking met alle buurten in het getoonde gebied scoort deze buurt zeer laag op woondichtheid.
- In vergelijking met alle buurten in het getoonde gebied scoort deze buurt gemiddeld tot hoog op functiemix.
- De bevolkingsdichtheid van Harelbeke bedraagt gemiddeld 970 inwoners per km². De bevolkingsdichtheid van de wijk, waar de Mol deel van uitmaakt (Eiland + Gavermeersen + Heerbaan), is gemiddeld 983 inwoners per km². Rond de site is de bevolkingsdichtheid een pak groter, met 1.927 inwoners per km².
- Doorheen de site wordt momenteel relatief weinig gefietst. De drukke baan naast De Mol wordt veel vaker benut als fietsroute. Op de veldweg onder De Mol wordt wel vaak gefietst.
- Doorheen de site wordt ongeveer evenveel gewandeld als langs de Stasegemsesteenweg.

2.2. SUGGESTIES

Huidige & toekomstige situatie

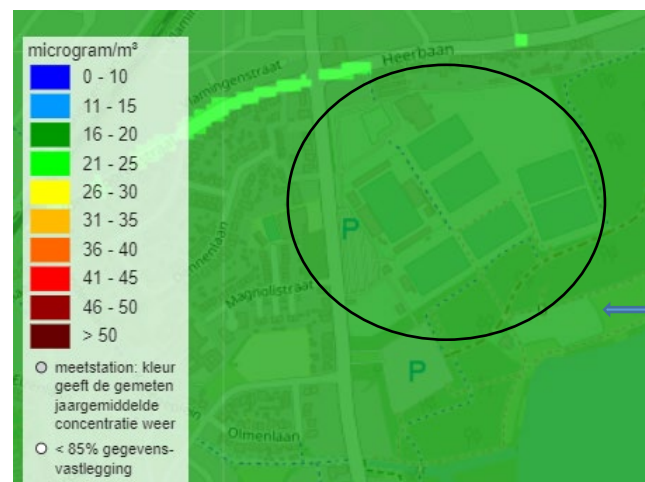
- Zet in op trage wegen, o.a. van en naar het centrum van Harelbeke. De site 'De Mol' moet zo gemakkelijk mogelijk bereikbaar zijn door middel van actief transport. Momenteel kan men zich niet zo gemakkelijk met de fiets doorheen de site begeven. Er moet gezorgd worden dat alle gebouwen bereikbaar zijn met de fiets alsook te voet.
- Bij scenario 1 en 3 (foto 1, cfr. bijlage) zijn de looplijnen uit de Stasegemsesteenweg en de Heerbaan efficiënt ingezet. Bij scenario 2 en 2bis komt de 2de looplijn uit op de atletiekpiste, wat maakt dat deze looplijn niet gebruikt kan worden als extra doorsteek. Dit komt de stratenconnectiviteit niet ten goede.
- Zorg dat de ingangen/toegangswegen sterker gesignaleerd worden, zodat die door zwakke weggebruikers frequenter gebruikt worden (foto 2, cfr. bijlage). Tracht aan te sluiten bij het 10.000 stappenprojecten 'beweegvriendelijke buurten'.
- Momenteel zijn alle plaatsen op de site te voet bereikbaar via de Finse looppiste. Dit is geen ideale ondergrond voor 65-plussers. Zet in op uniforme, waterdoorlaatbare verbindingswegen (foto's 3, cfr. bijlage) waar ook ouderen gemakkelijk gebruik van kunnen maken.
- Plaats bordjes op de site om aan te duiden waar alle gebouwen zijn en waar de parking is (foto 4, cfr. bijlage). Maak duidelijk hoe je het beste kan wandelen en moedig het wandelen & fietsen aan d.m.v. signalisatie- en nudgingmaterialen (foto 4, cfr. bijlage).
- Beperk de plaatsen waar auto's kunnen passeren op de site tot een minimum, bij voorkeur aan de rand van de site. Zo verhoog je ook het veiligheidsgevoel. Het creëren van een aangename looproute maakt parkeren op afstand meer acceptabel. Een autoluwe site dient afgedwongen te worden via de inrichting van de openbare ruimte. Dit kan o.a. door het plaatsen van fysieke obstakels, zoals strategisch geplaatst straatmeubilair of groeninrichting, die gemotoriseerd verkeer doeltreffend weren maar geen nieuwe barrière vormen voor fietsers en voetgangers (minimale doorgang 1,5 meter).

NO₂

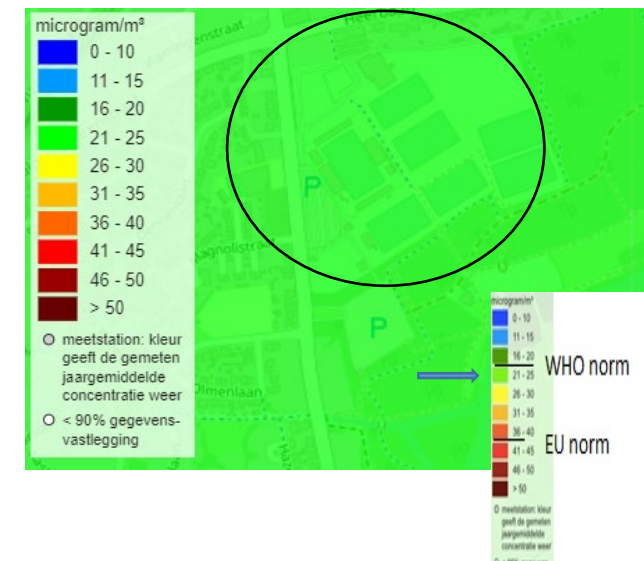
Kaartlaag: bron (2)*WHO-EU=World Health Organization-Europese Unie

NO₂

Kaartlaag: bron (3) *GAW=Gezondheidskundige AdviesWaarde

Fijn stof PM10

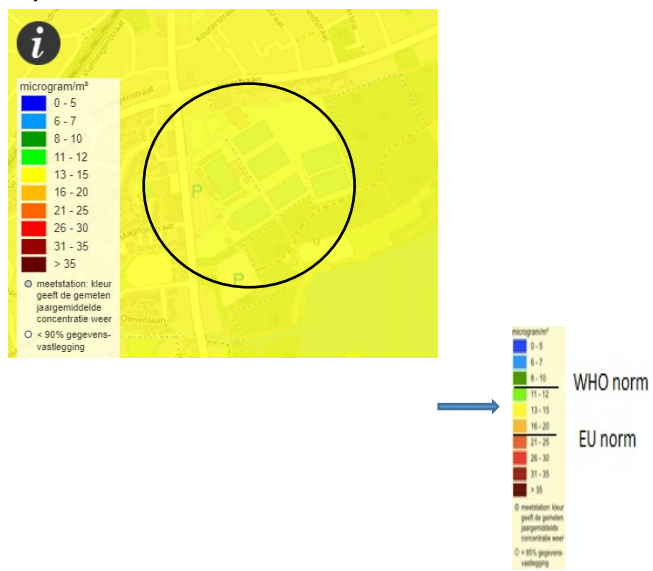
Kaartlaag: bron (3)

Black Carbon

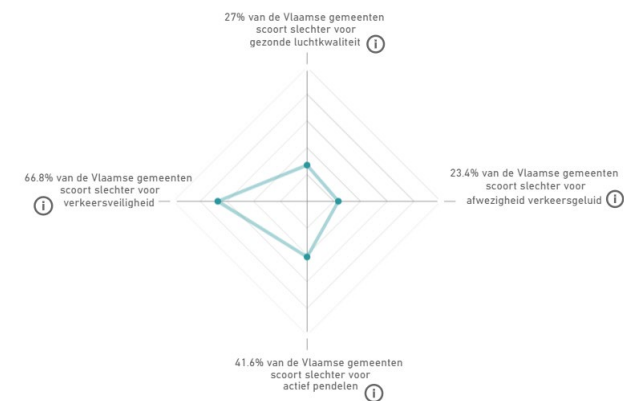
Kaartlaag: bron (3)

Fijn Stof PM 2,5

Kaartlaag: bron (3)

De Lokale Gezondheidsindicator Mobiliteit

Bron (4)

3. LUCHTKWALITEIT

Een gezonde luchtkwaliteit is belangrijk voor iedereen, maar zeker voor kwetsbare groepen. Gemotoriseerd verkeer zorgt voor heel wat luchtverontreiniging en verlaagt de leefbaarheid van onze kernen. Deze schadelijke stoffen hebben vooral invloed op de luchtwegen en het hart- en bloedvatstelsel. Ook onze hersenen worden door deze stoffen in de lucht beïnvloed.

3.1. VASTSTELLINGEN

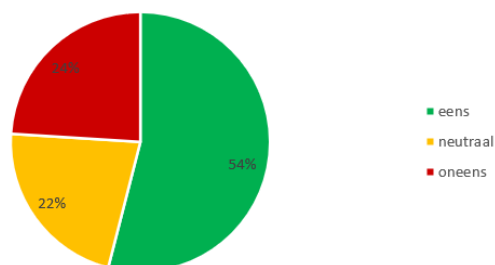
- De Heerbaan die langs de site loopt, kleurt net iets lichter op vlak van NO².
- NO² binnen de site zelf scoort goed.
- PM 2,5 voldoet net aan EU-norm maar niet aan WHO-norm. PM 10 voldoet aan de EU norm maar niet aan WHO-norm. Vanuit gezondheidskundig standpunt is PM 2,5 de belangrijkste parameter, aangezien deze de meeste invloed heeft op de gezondheid.
- 73% van de Vlaamse gemeenten/steden scoren beter op vlak van luchtkwaliteit.
- “We roepen verlies aan biodiversiteit een halt toe. We willen waardevolle natuur vrijwaren en ruimte voorzien voor de natuur om zich te ontwikkelen.”, cfr. beleidsplan stad Harelbeke.
- “We vergroenen de stad, dit o.a. door het zelf aanleggen van geveltuinen en het creëren van groene ruimte in de stad.”, cfr. beleidsplan stad Harelbeke.

3.2 SUGGESTIES

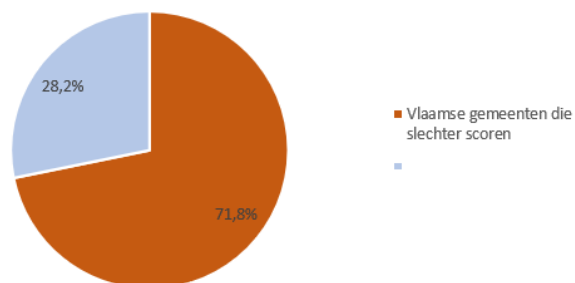
Huidige & toekomstige situatie

- Rokende mensen zorgt voor lokale luchtverontreiniging (passief roken). Met Generatie Rookvrij (foto 5, cfr. bijlage) wordt ingezet op rookvrije speelterreinen, sportterreinen, ... Nodig mensen uit om niet te roken in het zicht van kinderen (bordjes, stewards, ...). Voorzie geen rookplaats bij de ingang van de gebouwen, maar aan de zijkant, waar kinderen minder passeren.
- Voorzie struikgewassen of lage hagen tussen de Stasegemsesteenweg en een kwaliteitsvol en obstakelvrij fiets- en voetpad, om het veiligheidsgevoel te verhogen. Groen langs een verplaatsingstraject motiveert mensen tot actieve verplaatsing.
- Bekleed de gevel van de gebouwen aan de straatkant met groen (foto 6, cfr. bijlage).
  - Groene gevels zorgen ervoor dat de temperatuur van de muren lager is dan de lucht errond, waardoor het hitte-eilandeffect vermindert.
  - De uitlasgassen van de straatkant worden gefilterd.
  - De groene omgeving bevordert het mentaal welbevinden en stimuleert beweging.
- Voorzie bomen, langs de wandel- en fietsdoorsteeken op de site. Zo voorzie je ook schaduwplekken voor wie in de zomer doorheen de site wil wandelen. Daarnaast zullen bomen ook de luchtkwaliteit verbeteren. Ze geven ook een structuur en identiteit aan de site en verhogen de beleving.
- Zet in op biodiversiteit in de beplanting (foto 7, cfr. bijlage).
- Plaats geen grote bomen aan de rand met de Stasegemsesteenweg. De lucht blijft onder de bomen hangen, waardoor de plaatselijke luchtkwaliteit niet meteen verbeterd.
- Centraliseer de parkeermogelijkheden, bij voorkeur aan de rand van de site. Zo worden uitlaatgassen minder over de site verspreid.

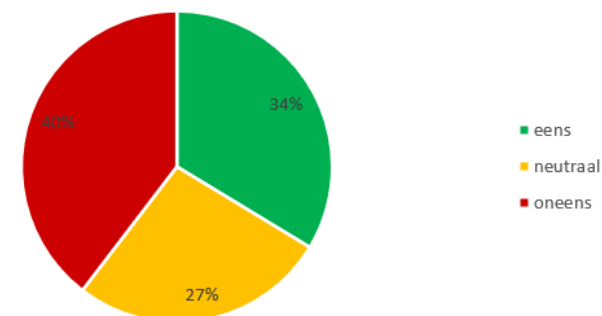
Aandeel van de bewoners dat het **veilig** vindt om te **fietsen** in Harelbeke?

Hoe scoort de stad op **actief pendelen met de fiets** tegenover andere Vlaamse gemeenten?

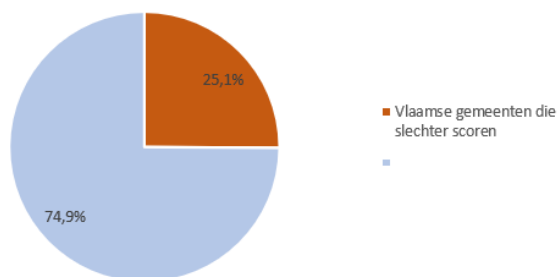

Aandeel van de bewoners dat het **veilig** vindt **voor kinderen** om zich te **verplaatsen** in Harelbeke?

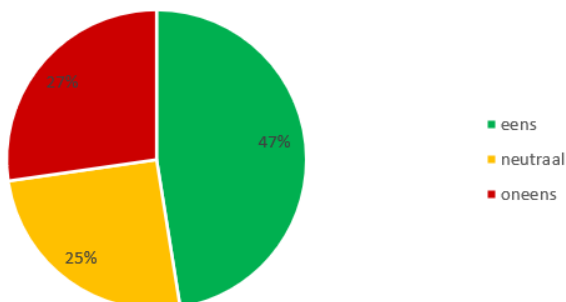
Bron (5)

Hoe scoort de stad op actief **pendelen te voet** tegenover andere Vlaamse gemeenten?

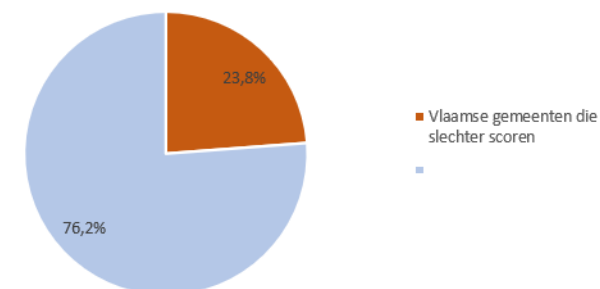
Bron (4)

Aandeel van de bewoners dat vindt dat de **fietspaden** in Harelbeke **in goede staat** zijn?

Bron (5)

Score van de stad op **actief pendelen met openbaar vervoer** tegenover andere Vlaamse gemeenten?

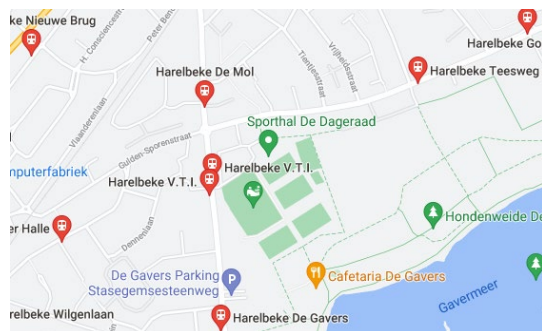

Bron (4)

Bron (5)

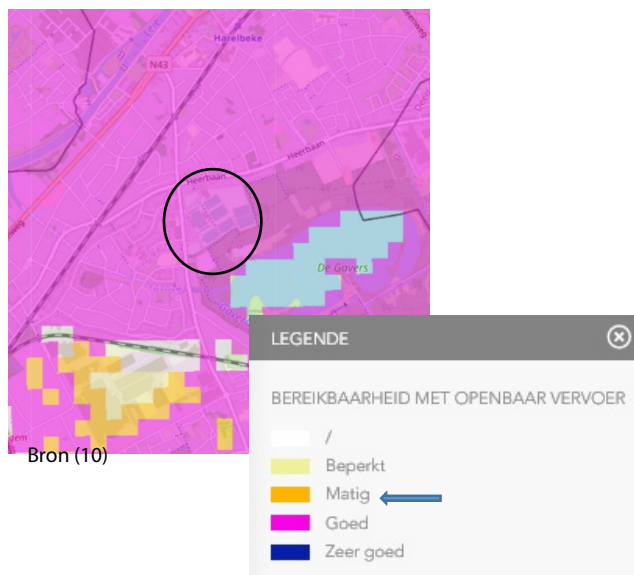
Bron (4)

Locaties openbaar vervoer

Bron (15)

Hoe is de synthese van de knooppuntwaarden en voorzieningen in het gebied?

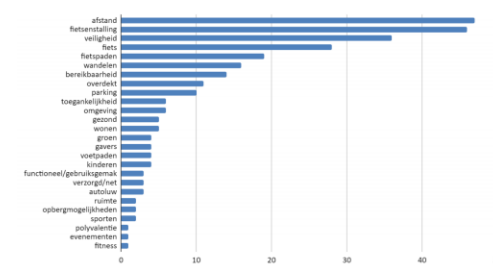
Bron (10)

Bevraging van Stad Harelbeke

Hoe kom je naar site De Mol?

Wat zou je overtuigen om te voet of met de fiets naar site De Mol te gaan?

Bron (16)

4. MOBILITEIT

Een gezond mobiliteitssysteem stelt de actieve mens centraal. Hierbij moet er ingezet worden op het S.T.O.E.P principe. Dat betekent dat je bij de inrichting van de publieke ruimte eerst aandacht hebt voor stappers, dan voor trappers en het openbaar vervoer, daarna voor de elektrische transportmiddelen en pas als laatste voor de personenwagens. Veilige en kwalitatieve fiets- en wandelpaden dragen bij aan een gezonde leefomgeving, betere luchtkwaliteit, sociale participatie...

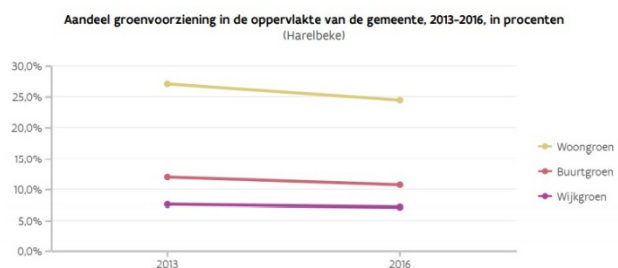
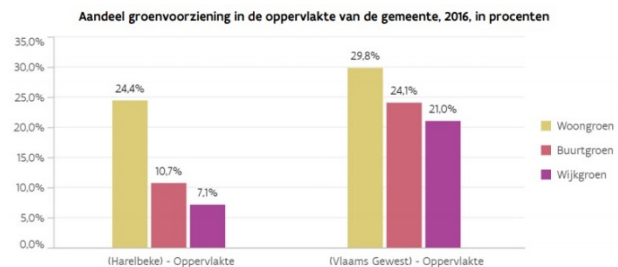
4.1. VASTSTELLINGEN

- 1 op 4 inwoners vindt het niet veilig fietsen in Harelbeke.
- 4 op 10 inwoners vindt dat het voor kinderen niet veilig is om zich te verplaatsen.
- 1 op 4 inwoners vinden dat de fietspaden in slechte staat zijn.
- 28,2% van de Vlaamse gemeenten scoren beter op actief pendelen met de fiets.
- 74,9% van de Vlaamse gemeenten scoren beter op actief pendelen te voet.
- 76,2% van de Vlaamse gemeenten scoren beter op actief pendelen met het openbaar vervoer.
- Op de Stasegemsesteenweg naast De Mol zijn bushaltes aanwezig aan de school. Op de andere drukke baan langs De Mol (Heerbaan) is er ter hoogte van de site geen openbaar vervoer aanwezig.
- Op basis van de synthese van de knooppuntenwaarde en voorzieningen kunnen we vaststellen dat de bereikbaarheid gecodeerd wordt als 'goed'.
- 1 op 3 de gebruikers van de sportinfrastructuur op de site komt met de wagen. Bij de totale bezoekers is dit 1 op 4.
- Volgens inwoners van Harelbeke (cfr. bevraging stad Harelbeke) is er meer nood aan fietsstallingen en een veilige fietsomgeving om vaker met de fiets naar de site te komen.

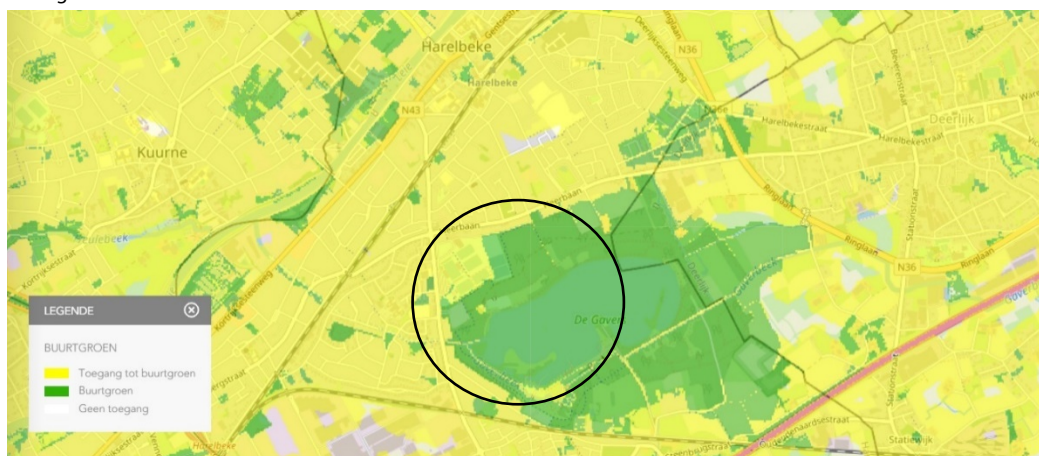
4.2. SUGGESTIES

Huidige & toekomstige situatie

- Stimuleer gezonde mobiliteit door op de site te investeren in voldoende infrastructuur voor de fietser, i.c. veilige, overdekte fietsstalling of Car Bike Port, oplaadpalen voor elektrische fietsen, openbare fietspomp, parkeerplaats(en) voor bakfietsen, deelfietsen, etc. (foto 8, cfr. bijlage).
- Voorzie parking aan de rand van de site om het gebruik van actieve transportmiddelen aan te moedigen. Bij scenario 1 sluit de op- en afrit aan bij de parking van de Gavers, wat de site duidelijk leesbaar maakt voor de autogebruiker en conflictsituaties met zwakke weggebruikers reduceert. Scenario 1 (foto 1, cfr. bijlage) heeft als voordeel dat een Kiss & Ride-zone zich dicht bij de accommodatie kan situeren, evenals parkeerplaatsen voor minder mobiele personen.
- Zorg ervoor dat de gebouwen die door de meeste mensen gebruikt worden de meest toegankelijke plaats krijgen op de site.
- Zet in op een veilige toegang tot de site voor fietsers. Aangezien kinderen zich zelfstandig enkel met de fiets of te voet kunnen verplaatsen, is het heel belangrijk dat dit op een veilige manier kan gebeuren. Als we het autogebruik naar de site willen beperken, is het belangrijk dat ouders het gevoel hebben dat hun kind zich veilig kan verplaatsen naar zij/haar plaatselijke sportclub. Een manier om kinderen zich gezond en veilig te laten verplaatsen is het voorzien van een speelweefsel of kindlint. Dit is een veilige route die plekken verbindt die kinderen frequent gebruiken.
- Signalisatie- en nudgingmaterialen, bv. tijdelijke wegmarkeringen om het gebruik van de fiets te stimuleren, zetten mensen aan om meer te stappen en/of te fietsen, cfr. supra (foto's 4, cfr. bijlage)
- Voorzie een aantrekkelijke overgang/doorsteek van het Provinciaal domein de Gavers naar de site 'De Mol' en bekijk de mogelijkheden tot dubbel gebruik van deze bestaande parking (foto's 9, cfr. bijlage), wat tot een reductie van het aantal parkeerplaatsen op site De Mol kan leiden.

Bron (6)
Buurtgroen

Bron (10)

5. GEZOND LEEFMILIEU

Een gezond leefmilieu werkt gezond gedrag in de hand. Een gezond leefmilieu kan gerealiseerd worden door aandacht te geven aan zaken zoals een gezond plein ⁽¹⁾, ontharding, groendaken, speelstraten, etc. Autoluwe omgevingen, veel natuur, water, terrassen, plaatsen waar ontmoeting mogelijk is... hebben een positief effect op het mentaal welbevinden van mensen. Zo zullen groene omgevingen leiden tot minder piekeren, minder stress en meer positieve emoties. Daarnaast zal de aanwezigheid van groen ook beweging stimuleren en zo bijdragen aan motorische, cognitieve en emotionele ontwikkeling van kinderen. Bovendien zullen de positieve effecten van een groenere omgeving sterker zijn bij personen met een lagere socio-economische status. Inzetten op kwaliteitsvolle, natuurlijke publieke ruimte op buurniveau is dus ook een belangrijke beleidskeuze om de gezondheidsongelijkheid te verkleinen.

⁽¹⁾ Gezonde pleinen zetten aan tot bewegen, dragen bij tot geestelijke gezondheid, faciliteren het maken van gezonde keuzes, hebben een goede luchtkwaliteit, etc.

5.1. VASTSTELLINGEN

- Harelbeke scoort 13,4% minder in oppervlakte buurtgroen ⁽²⁾ t.o.v. het gemiddelde van de Vlaamse gemeenten.
- Harelbeke scoort 13,9% minder in oppervlakte wijkgroen ⁽³⁾ t.o.v. het gemiddelde van de Vlaamse gemeenten.
- Harelbeke scoort 5,4% minder in oppervlakte woongroen ⁽⁴⁾ t.o.v. het gemiddelde van de Vlaamse gemeenten.
- In vergelijking met 2013 neemt zowel het aandeel woon-, buurt-, als wijkgroen af. De sterke daling van woongroen springt het meest in het oog.
- Aanpalend aan de site 'De Mol' ligt het Provinciaal domein De Gavers. Dit zorgt voor een grote mate van buurtgroen in de omgeving van de site. Op de site zelf is er, los van de vele voetbalterreinen, weinig groen aanwezig.

⁽²⁾ Buurtgroen wordt gedefinieerd als groen met een minimumoppervlakte van 1ha. Voor buurtgroen is de afstand 400meter voor binnen bereik.

⁽³⁾ Wijkgroen wordt gedefinieerd als groen met een minimumoppervlakte van 10ha. Voor wijkgroen is de afstand 800meter voor binnen bereik.

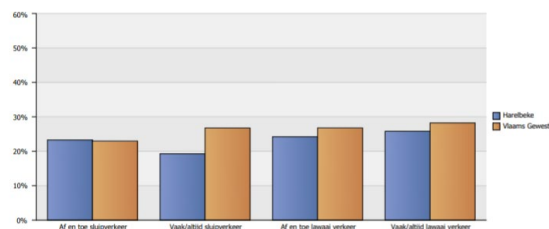
⁽⁴⁾ Woongroen wordt gedefinieerd als elk type groen, ongeacht de grootte. Voor woongroen is de afstand 150meter voor binnen bereik.

5.2. SUGGESTIES

Huidige & toekomstige situatie

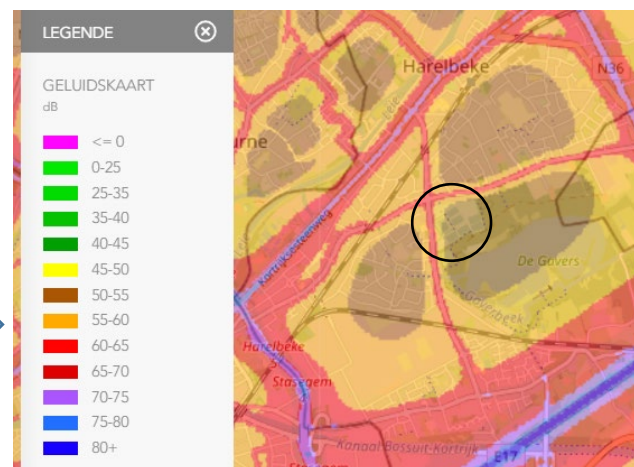
- Onthard de parking maximaal en creëer een groene omgeving.
  - Voorzie de parking van (half)open verharding, bv. waterdoorlaatbare klinkers (foto's 10, cfr. bijlage): in functie van de doorlaatbaarheid bij regenval en het hitte-effect. Plaats beplanting tussen de parkeerplaatsen. Zo maak je de site ook veel aantrekkelijker.
  - Voorzie voldoende beplanting om schaduwplekken te creëren.
  - Overweeg om avontuurlijke, natuurlijke speelelementen, bv. horizontaal reliëf, wadi, ... (foto's 11, cfr. bijlage), aan te brengen die passen binnen de groene omgeving.
- Kies voor eetbare planten en fruitbomen als landschapselementen, dit i.f.v. het stimuleren van de gezonde voedingskeuze.
- Het creëren van een aangename verblijfsruimte (zitruimte/pique-nique tafels) op de site is aan te raden. Voorzie voldoende rustbanken/zitplaatsen op de site. Maximale afstand tussen zitgelegenheden op vlak terrein bedraagt bij voorkeur <500m. Bij gebieden waar men langer verblijft is dit idealiter <100m. Het creëren van voldoende schaduw, waar zitbanken geplaatst worden, is bij warme zomers erg belangrijk.
- Door gebouwen te concentreren, cfr. scenario 1 (zie foto 1), voorkom je ev. verharding tussen de verschillende gebouwen.
- Overweeg de aanleg van volkstuintjes (foto 12, cfr. bijlage). Volkstuintjes verhogen de toegang tot gezonde en verse voeding. Bovendien bewegen mensen meer en wordt hun mentaal welbevinden versterkt door een verbeterde sociale cohesie en de mogelijkheid om in het groen te vertoeven en tot rust te komen. Dit kan een aantrekkingspool vormen voor de bewoners van het appartementsblok tegenover de site.
- Indien volkstuintjes, omwille van plaatsgebrek, niet weerhouden worden, vormen kruidenbakken of pluktuinen een mooi alternatief (foto 12, cfr. bijlage).

Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van sluisverkeer of van lawaai door verkeer:

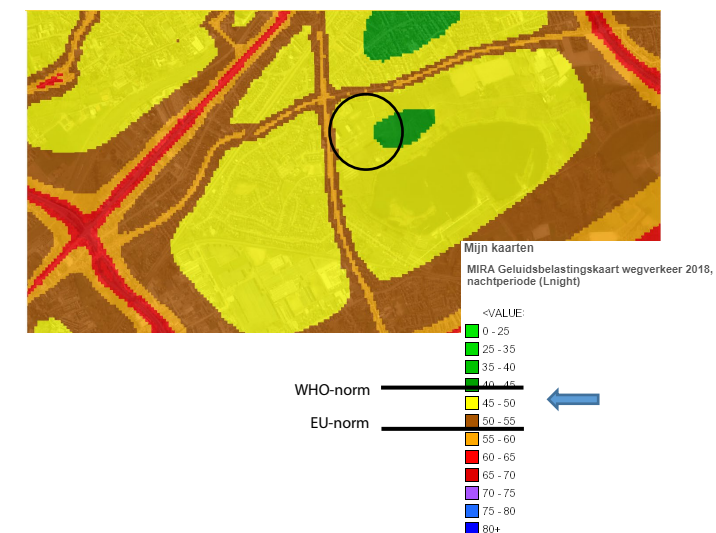
Kaart : Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand vaak of altijd last heeft ondervonden van sluisverkeer

Geluid (geluidskaart leefkwaliteit Vlaanderen)

Kaartlaag: bron (10)

Geluid (de gemiddelde geluidsbelasting wegverkeer Nlght 2018)

Kaartlaag: bron (7)

Bron (5)

6. GELUID

Geluidshinder zorgt voor negatieve fysieke en mentale gezondheidseffecten en komt samen met roken, overgewicht-obesitas en fijn stof als belangrijke risicofactor voor ziektelast in Vlaanderen naar voor. Verkeer is hiervan één van de voornaamste bronnen van geluidshinder. Een juiste inrichting van publieke ruimte kan daarbij een grote invloed hebben op onze mobiliteit én bijgevolg ook op geluidshinder.

6.1. VASTSTELLINGEN

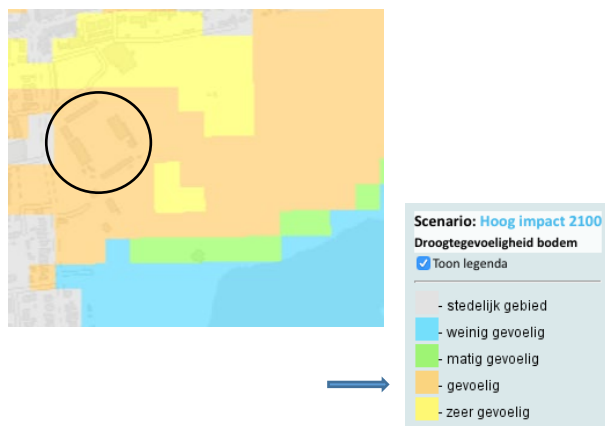
- Harelbeke scoort hoger iets hoger op 'af en toe sluipverkeer' dan het Vlaamse gewest. Over het algemeen is de geluidshinder ten gevolge van het verkeer lager dan het Vlaamse Gewest.
- De geluidshinder op de site zelf is relatief beperkt. Vooral de drukke banen (Stasegemsesteenweg en Heerbaan) rond de site kunnen voor wat geluidshinder zorgen.
- Op de site zelf wordt de EU-norm behaald. De drukke rijbanen grenzend aan de site van de Mol halen de geluidsnorm van de EU nipt niet.

6.2. SUGGESTIES

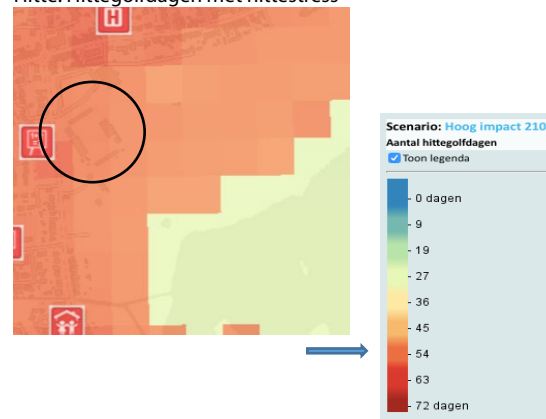
Huidige & toekomstige situatie

- Creëren van groene omgeving, cfr. supra.
- Het stimuleren van actieve verplaatsing en het centraliseren van de parking aan de rand, cfr. supra, zijn bijzonder effectief in het voorkomen van geluidshinder.
- Voorzie bij bebouwing aan de straatkant een blinde gevel aan de kant van de Stasegemsesteenweg. Maak hier bij voorkeur ook een groene gevel van, cfr. supra.
- Plant de feestzaal bij voorkeur aan de rand van de site in, quasi aansluitend aan het domein De Gavers, en maak optimaal gebruik van groen als geluidsbuffer.

Droogte:

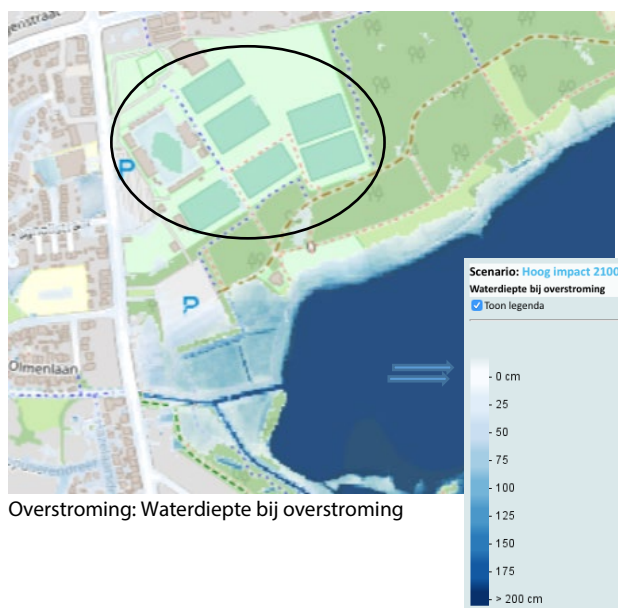
Hitte: Hittegolfdagen met hittestress

Hitte: Aantal kwetsbare instellingen

Kaartlagen: bron (8)

Overstroming: Waterdiepte bij overstroming

Kaartlagen: bron (8)

Kaartlagen: bron (8)

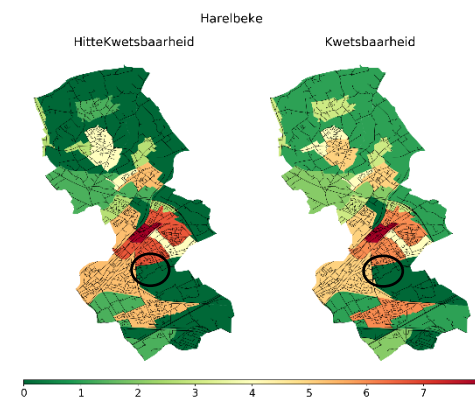
Overstroming: Aantal gevaarlijk overstroombare gebouwen

Kaartlagen: bron (8)

Kaartlagen: bron (8)

Hittekwetsbaarheidskaart

Kaartlagen: bron (11)

7. KLIMAAT

De klimaatverandering heeft verschillende gezondheidsgevolgen. Een goed doordachte inrichting van de publieke ruimte kan verschillende effecten van de klimaatopwarming helpen opvangen.

7.1. VASTSTELLINGEN

- De Mol is gevoelig voor droogte.
- De Mol is gevoelig voor hittegolfdagen met hittestress binnen 100 jaar. Er zijn verschillende kwetsbare instelling in en rond de site.
- De Mol kent geen risico voor overstroming in de zone binnen 100 jaar.
- Da nabijheid van de Gavers en het open karakter van de Mol biedt mogelijkheden tot ventileren waardoor de hitte afneemt.

7.2. SUGGESTIES

Huidige & Toekomstige situatie

- Ontharding zorgt voor meer groene ruimte. Dit is omwille van meerdere redenen belangrijk ter bestrijding van hitte. Allereerst zorgt de schaduw van planten voor de nodige afkoeling. Daarnaast neemt een verharde bodem overdag meer warmte op dan een groene bodem. Hierdoor geeft deze 's nachts meer warmte af. Daartegenover is een groene bodem meestal permeabel, wat het infiltreren van water vergemakkelijkt. Dit is belangrijk om evaporatie bij hitte mogelijk te maken. Bovendien zorgt een vochtige grond er ook voor dat er minder warmte opgenomen wordt.
- Het is sterk aangeraden om de parking in te krimpen en de nieuwe parking veel meer te ontharden en te vergroenen. Werken met waterdoorlaatbaar materiaal is aangeraden, cfr. supra.
- Zorg voor een ondergrondse opslagplaats van het regenwater om dit te hergebruiken in bijvoorbeeld de sanitaire blokken op de site.
- Voorzie een plek voor wateropvang, zoals een wadi, die een natuurlijke aankleding krijgt (link naar biodiversiteit!) en in droge periodes gebruikt kan worden als speelplek voor kinderen (foto 11, cfr. bijlage).
- Plant bomen aan om schaduw te creëren. Schaduw heeft een grote impact op de gevoelstemperatuur tijdens warme dagen. Vanuit stadsklimatologisch oogpunt wordt in eerste instantie de voorkeur gegeven aan bomen en planten. Deze hebben door de schaduwwerking, maar ook door de evapotranspiratie een verkoelend effect. Bovendien hebben loofbomen het voordeel dat ze in de zomer straling tegenhouden en in de winter (door bladverlies) de zonnestraling doorlaten. Waar er voldoende ruimte is, kunnen meerdere bomen gegroepeerd worden in bomencusters. Door het bladerdek te laten overlappen, kan schaduw gemaximaliseerd worden. De schaduwdichtheid en de hoeveelheid zonnestraling die wordt tegengehouden hangt af van de boomsoort en de grootte en dichtheid van diens bladeren. Wanneer het noodzakelijk is de overzichtelijkheid van de ruimte te bewaren kan gekozen worden voor opgekroonde bomen (bijvoorbeeld op parkeerterreinen).

8. VARIA

Naast bovenstaande items zijn er nog tal van indicatoren die van belang zijn bij het bewerkstelligen van een gezonde publieke ruimte, gaande

van valpreventie & toegankelijkheid, gezonde voeding tot mentaal welbevinden, sociale cohesie, rookvrije terreinen, ... Deze bijkomende indicatoren zijn vaak moeilijker te staven met kaartmateriaal, vandaar dat we gebruik maken van input van intermediairs, burgers, etc. en visuele aandachtspunten tijdens het plaatsbezoek.

8.1. VASTSTELLINGEN

- Jongeren geven aan een speelplein en zitplaatsen, waar de jeugd samen kan vertoeven, te missen. Uit de enquête blijkt de jeugd nood te hebben aan een aparte plek.
- De jeugd stelt veiligheid voorop.
- Uit bevraging bij de bevolking blijken een sporthal, een outdoor fitness, omnisportvelden, paintball, atletiek en een Finse looppiste functies te zijn die men in de toekomst wil gebruiken.
- De omgeving van de sporthal en het stadion worden momenteel als onaangenaam beschouwd door bewoners.
- De bevolking/plaatselijke gebruikers missen momenteel vooral groenzones, kunstgras i.f.v. voetbal en zitmogelijkheden. Ook de sportaccommodaties mogen volgens hen uitgebreid worden.
- Uit de enquête blijkt parking minder prioritair te zijn voor de bewoners, ze wensen vooral meer groen en natuur en een goede beleving en sfeer op de site, dit in samenhang met een goede functionaliteit.

8.2. SUGGESTIES

- Zet veiligheid voorop. Voorzie slimme verlichting op de site om ook 's avonds en 's nachts er een gevoel van veiligheid te creëren.
- Een groene omgeving is een aangename omgeving. Zet in op zichtbaar groen, geen graffitimuren, ...
- Activiteiten en initiatieven waarbij mensen zelf ook een bijdrage leveren of een verantwoordelijke rol opnemen zorgen voor empowerment, bv. volkstuinten of pluktuinen.
- Toegankelijkheid is een belangrijk issue. Indien stad Harelbeke dat wenst, kan er gebruik gemaakt worden van een bestaande checklist rond toegankelijkheid en valpreventie. Deze checklist kan toegevoegd worden aan het bestek bij de aanbesteding van de publieke ruimte. Neem hiervoor gerust contact op met Logo Leiland.
- Voorzie verharding in een lichte kleur, dit i.f.v. slechthzienden. De lichte kleur contrasteert met de omgeving en bovendien vallen oneffenheden sneller op. Deze lichte kleur draagt ook bij tot een hittebestendige buitenruimte.
- Overweeg de inplanting van babbelbanken en een beweegbank, dit i.f.v. respectievelijk ontmoeting & beweging (foto's 13, cfr. bijlage).

9. SUGGESTIES OP EEN RIJ + PRIORITEITENSTELLING

Wanneer we de overkoepelende suggesties selecteren, houden we rekening met diverse criteria om de suggesties te beoordelen op hun potentiële gezondheidswinst. Per criterium maken we een inschatting hoe hoog de maatregel scoort op gezondheidswinst, dit a.d.h.v. een continuüm 0-3. Op die manier kunnen we een ruwe vergelijking maken van de gezondheidswinst die je kunt boeken met de verschillende suggesties. De criteria die bekeken worden zijn duurzaamheidseffect (A), bereik (B), gezondheidsongelijkheid (C), faciliteren van gezonde keuze (D) en integrale benadering (E). (bron 12).

	A	B	C	D	E	SOM
Groene ontmoetings- en speeloase	3	3	3	3	3	15
Doorwaadbaarheid / opwaarderen trage wegen	3	3	2	2	2	12
STOEP-principe	3	3	2	2	2	12
Fietsinfrastructuur	3	2	2	3	2	12
Toegankelijkheid	2	2	3	2	2	11
Groene buffer	2	2	2	2	2	10
Generatie rookvrij	2	2	2	2	2	10
Ontharding	3	2	2	1	2	10
Volkstuinjes/pluktuinen	2	1	2	3	2	10
Babbel-, beweegbank	2	2	2	2	2	10
Geveltuinen	3	1	2	1	1	8

10. CONCLUSIE

De suggesties die aangehaald worden, kunnen de publieke ruimte gezonder maken. Graag vermelden we dat een pak indicatoren en suggesties aan elkaar gerelateerd zijn.

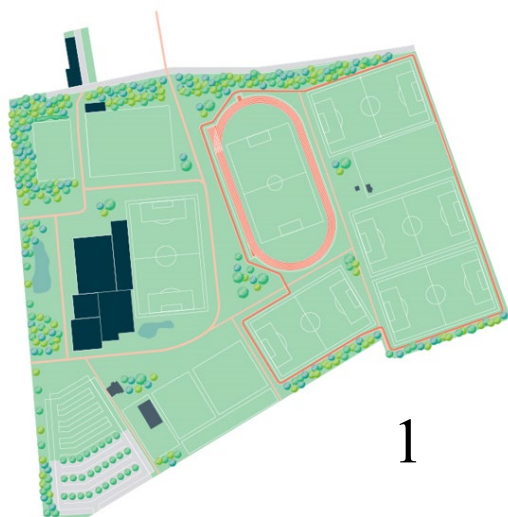
Inzetten op bovenvermelde suggesties zorgt op lange termijn voor gezondheidswinst voor een grote groep mensen. Een gezonde publieke ruimte draagt bij tot het verkleinen van de gezondheidsongelijkheid, maakt de gezonde keuze het makkelijkst en heeft een positief effect op verschillende gezondheidsthema's.

We zetten de belangrijkste suggesties nog even op een rijtje:

- Toegankelijk maken van de site, in het bijzonder voor kwetsbare mensen, bv. zit-, rustbanken, avontuurlijke speelelementen, rookvrije en beweegvriendelijke zone, etc. Een groene speel- en ontmoetingsoase vormt de kern van de site.
- Aandacht voor doorsteekjes: invalswegen duidelijk signaliseren, goed aangelegd/onderhouden deels ontharde verbindingswegen op site + site De Mol maximaal verbinden met domein De Gavers.
- STOEP-principe + parking aanleggen aan de rand v.d. site → zwakke weggebruiker staat centraal.
- Site fiets- en wandelvriendelijk inrichten (bv. drinkfontein, goede fietsenstalling, fietspomp, parkeerplaats voor bakfietsen, ...) + fiets- en wandelgebruik stimuleren d.m.v. nudging- en signalisatiematerialen.
- Maximaal ontharden (waterdoorlaatbare parking) + aandacht voor groen (geveltuinen, struikgewassen & bomen op aangepaste hoogte, biodiversiteit, eetbare planten/bomen, aangename, groene & schaduwrijke verblijfsruimte,...).
- Aanleg van volkstuinjes/pluktuinen of kruidenbakken.
- Voorzien van babbel-, beweegbank.

11. BIJLAGEN

Foto 1 (≠ scenario's)

1

2

3

2_{bis}

Foto 2 (toegangswegen De Mol)

"Welke ingang gebruik je om naar site De Mol te komen?" – bevraging stad Harelbeke

Foto's 3 (halfverharde verbindingswegen op de site)

Halfverharding in het Burggraaf Frimoutpark in Poperinge - BzAI

De karrensporen maken duidelijk dat de auto te gast is - Lijnmolenpark Gent - masterplan Omgeving

Foto's 4 (infobord + signalisatie- + nudgingmateriaal)

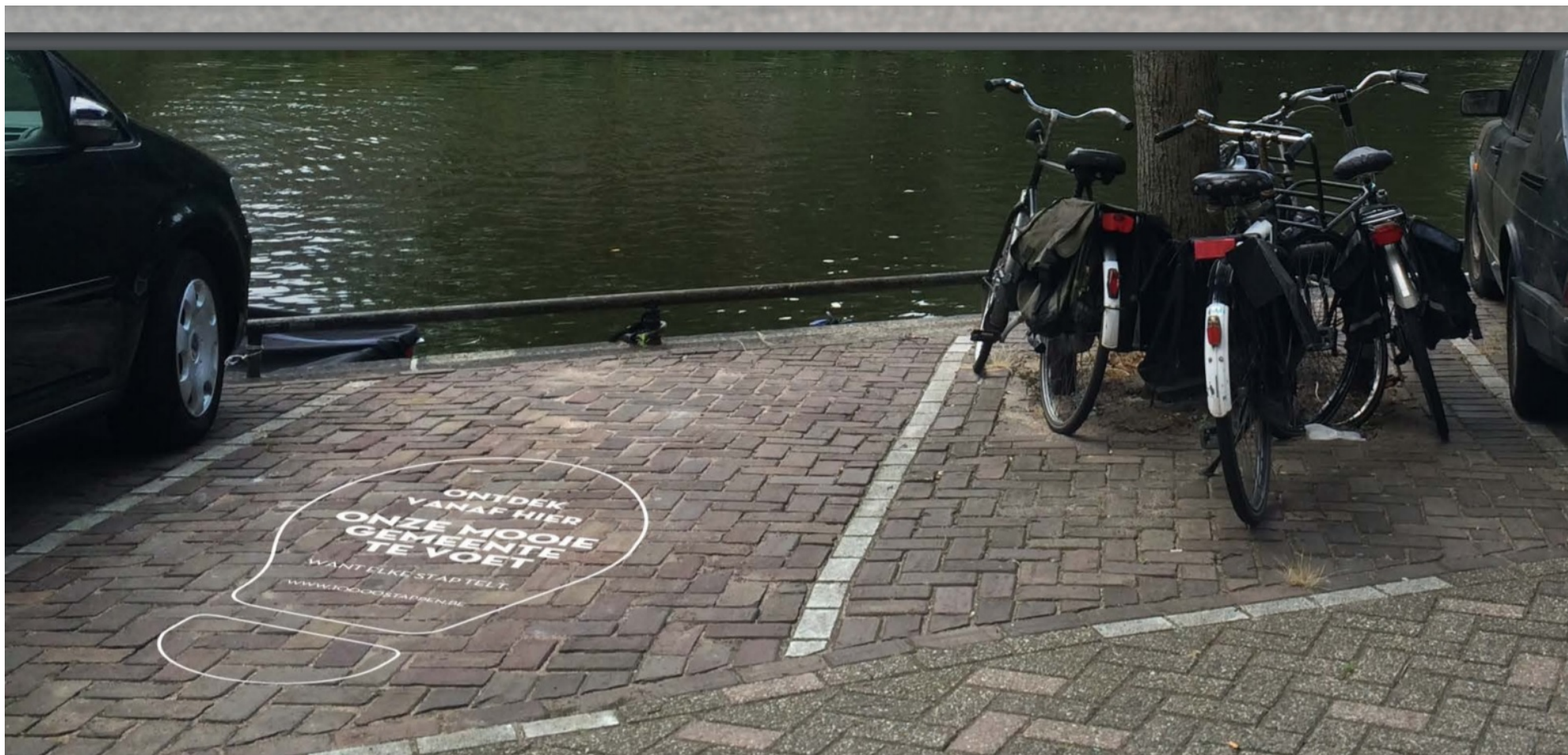
Infobord met duidelijke aanduiding van parking / gebouwen / verbindingswegen.

Voorbeeld signalisatie 10.000 stappen – 1.

Voorbeeld signalisatie 10.000 stappen – 2.

Voorbeeld nudging 10.000 stappen – 1.

Voorbeeld nudging 10.000 stappen – 2.

Tijdelijke wegmarkeringen die het fietsgebruik stimuleren

Foto's 6 (geveltuinen & groendaken)

Foto 7 (biodiversiteit)

Foto's 8 (fietsinfrastructuur)

Car Bike Port

Laadpaal elektrische fiets

Openbare fietspomp

Parkeerplaats bakfietsen

Foto's 9 (opwaarderen doorsteek De Mol – parking De Gavers)

Foto's 10 (waterdoorlaatbare parking)

Een combinatie van maximale waterdoorlaatbaarheid en minimale verharding om de toegankelijkheid te garanderen - Ilot Madame Doornik - Atelier 2F + Atelier de l'Arbre d'Or.

Horizontaal reliëf in de collectieve buitenruimte zet aan tot beweging - Catelijm Kapellen - Abscis Architecten

Wadi als speelelement.

Natuurlijke speelelementen.

Foto's 12 (volkstuintjes + kruidenbakken)

Volkstuinjes

Kruidenbakken

Babbelbanken

Beweegbank.

12. BRONNEN

Bron (1): Walkability-tool (geraadpleegd mei 2021)

Bron (2): Curieuze neuzen map (geraadpleegd mei 2021)

Bron (3): Luchtkwaliteit VMM (geraadpleegd mei 2021)

Bron (4): Gezondheidsindicator (geraadpleegd mei 2021)

Bron (5): Gemeentemonitor (geraadpleegd mei 2021)

Bron (6): Gemeentemonitor: groen in de buurt (geraadpleegd juli 2021)

Bron (7): Geopunt (geraadpleegd juni 2021)

Bron (8) Klimaat VMM (geraadpleegd juni 2021)

Bron (9): Bevolkingsdichtheid, Provincies in cijfer (geraadpleegd oktober 2019)

Bron (10): Leefkwaliteit Vlaanderen (geraadpleegd mei 2021)

Bron (11): Hittekwaetsbaarheidskaat (geraadpleegd oktober 2019)

Bron (12): Gezonde Publieke Ruimte, Prioriteiten bepalen, Vlaams Instituut Gezond Leven

Bron (13): Open street map (geraadpleegd mei 2021)

Bron (14): Heat map Strava (geraadpleegd juni 2021)

Bron (15): Google Maps Transit kaart (geraadpleegd juni 2021)

Bron (16): bevraging Stad Harelbeke